

1. ALGEMENE OPMERKINGEN

Een actualisering van de wetgeving inzake schouwspelzalen is wenselijk. Er dienen zich echter enkele algemene en specifieke bezwaren aan bij de voorgestelde wijzigingen van de huidige bepalingen.

- De voorgestelde wijzigingen impliceren nieuwe investeringskosten voor bestaande alsook recente schouwspelzalen. Zijn er tegemoedelingen voorzien om de investeringskosten van de sector op te vangen, en welke is de overgangstermijn om de nieuwe regelgeving te implementeren?
- Veel hedendaagse zalen hebben om akoestische reden geen afgezonderd "regielokaal" maar een "regieplatform" in de zaal. Hier wordt nauwelijks rekening mee gehouden in de voorgestelde wijzigingen.
- De meeste zalen hebben een technische uitrusting, al dan niet in de vorm van getakelde ophangingen aan het plafondgrid. De classificatie van zalen met een technische uitrusting dient dus beter gedefinieerd te worden.
- Verder zijn een aantal termen onvoldoende gedefinieerd, zoals controle-inrichtingen. Er dringt zich voor deze termen dan ook een betere definiëring op.
- Het is wenselijk zo dicht mogelijk aan te leunen bij de bepalingen van het KB basisnormen. Voor een aantal voorstellen blijkt het KB basisnormen kennelijk transparanter en beter implementeerbaar dan de voorgestelde bepalingen.
- We merken ook op dat bepaalde normen aangehaald in de voorstellen niet bestaan of niet meer van toepassing zijn in de Europese regelgeving, zoals A0, M0, en M3.

2. SPECIFIEKE OPMERKINGEN

Hoofdstuk 1.1 RECHSTGROND EN DEFINITIES

- Een erkend branddeskndige kan ook houder zijn van het brevet Technicus Brandvoorkoming of van het diploma Fire Safety Engineering.

Hoofdstuk 5.32. ONTSPANNINGSINRICHTINGEN EN SCHIETSTANDEN

- Artikel 5.32.1.5: Het dragend vermogen van gemeenschappelijke en niet-gemeenschappelijke structurele elementen of gemeenschappelijke en niet-gemeenschappelijke dragende wanden zou ook moeten bepaald worden op El 60.
- Artikel 5.32.2.2. - § 1.: Hoe kan een Vlaams decreet (regionaal) melden dat de bepalingen van een KB (federaal) niet gelden?
- Artikel 5.32.2.2. - § 2.: Vermits het verbod om behalve op zon- en feestdagen muziek te maken tussen 3 uur en 7 uur in dezelfde paragraaf weer wordt afgezwakt kan er ook overwogen worden

isoleringnormen op te leggen zodat er geen beperkingen op voorstellingen moeten worden opgelegd.

- Artikel 5.32.2.2. gekoppeld aan Artikel 5.32.2.7. - § 2: deze artikels sturen erop aan dat een polyvalente zaal dient te zijn uitgerust met een vast geluidssysteem omdat niet altijd alle waarborgen kunnen worden geboden bij technische voorzieningen van derden (bv. ontruimingsboodschap gekoppeld aan evacuatie-alarm, zekerheid schakelbare stroomvoorziening, geluidsbegrenzing, ...). Voor een aantal zalen en culturele centra waar zowel fuiven, soupers, bals als optredens met zowel staand als zittend publiek plaats hebben, zou dit enerzijds een enorme niet-terugverdienbare investeringskost met zich meebrengen in een systeem dat voor alles dienstig moet zijn. Anderzijds anderzijds zou dit leiden tot extra inzet van personeel omwille van het telkenmale moeten in dienst stellen van een systeem evenals extra onderhoud met navenante kosten. Onvermijdelijk zullen er dus zalen de keuze maken niet langer te willen fungeren als "dansgelegenheid", wat niet bevorderlijk is voor het sociaal-cultureel leven.
- Artikel 5.32.2.3. - §1.: De opgelegde meting is logisch maar praktisch onhaalbaar. De meeste zalen zijn bij opening nog niet eens volledig afgewerkt. Een meting zal dus pas zijn efficiëntie kunnen bewijzen minstens een maand na opening.
- Artikel 5.32.2.4. - § 2.: De compartimentering is logisch, maar welke zijn de gevolgen voor de mogelijkheid om een regieplatform in de zaal te plaatsen?
- Artikel 5.32.2.5 Evacuatiewegen: het is noodzakelijk hier ook te specificeren dat de evacuatiewegen moeten leiden naar de openbare weg of naar een *rookvrije* open ruimte. Bovendien zou er ook een minimumafstand tot het gebouw moeten worden gedefinieerd die rekening houdt met stralingshitte en/of instortingsgevaar. Wij merken ook op dat de bepalingen voor zowel de berekening van het aantal aanwezige personen en de hieruit volgende bepalingen van het aantal en de breedte van de uitgangen en vluchtwegen reeds opgenomen is in het KB Basisnormen. Het is dan ook wenselijk de berekening van de basispreventienormen over te nemen.
- Artikel 5.32.2.7. - § 2.: Het is wenselijk dat dit artikel een nuancering maakt tussen verlichting en veiligheids- of noodverlichting, die in geval van brand ook kan worden aangestoken. Bovendien zou ook nader gespecificeerd moeten worden dat de inrichting moet uitgerust zijn met minstens één gemakkelijk te bereiken *vaste* telefoon, om verwarring te vermijden.
- Artikel 5.32.2.7. - § 3.1. Blusmiddelen: Een aanvulling met artikel 6.8.5.3.1 tot en met artikel 6.8.5.3.3 uit de basispreventienormen is hier wenselijk.
- Artikel 5.32.2.7. - § 3.2.: Voor dansgelegenheden met een capaciteit groter dan 1000 is het wenselijk dat er een persoon beschikbaar is met een attest op naam, die een opleiding gevolgd heeft door een bekwaam persoon of erkende firma. Tevens dient de opleiding te worden hernieuwd om de x jaar.
- Artikel 5.32.3.2. - § 1: In dit artikel wordt geen rekening gehouden met open regieplatformen, zoals deze vaak voorkomen in dit type zalen, noch met brugentheaters en nieuwe concert/theaterzalen die geen opdeling hebben tussen zaal en toneel.
- Artikel 5.32.3.2. - § 3: We merken op dat A0 niet bestaat in de Europese regelgeving, en nemen aan dat dit A1 moet zijn (?).

- Artikel 5.32.3.3. - § 1: De term “loges” is in het geval van nieuwe zalen ook niet meer erg duidelijk; een definiëring van de term is dan ook wenselijk. Het is eveneens wenselijk een technisch eiland toe te voegen als uitzondering op de verankering van de zitplaatsen, in functie van het werkcomfort van de technici. Wij merken ook op dat niet alle brandweerdiensten de simulaties (d.m.v. software) aanvaarden.

Een betere doorstroomcapaciteit van stoelopstellingen zonder tussengangpaden links en rechts van een centraal publiekswak (van 20 stoelen per rij) kan bekomen worden door plaatsing van gangpaden enkel links en rechts van één centraal publiekswak. Bij deze wijze van opstelling wordt in het “Life Safety Code Handbook 2000” het aantal stoelen per rij gerelateerd aan de breedte van de vrije ruimte tussen die rijen. (Bij inklapbare stoelen is dat de vrije breedte tussen de ingeklapte stoelen.). Wij verwijzen dan ook naar de wetgeving in de Verenigde Staten en Nederland, meer bepaald naar volgende artikels:

- artikel A.12.2.5.5.3 (pag. 372) van de Code: “This continental seating arrangement can result in flowtimes that are approximately one-half as long as those resulting where side aisles lead to more remote doors.” De Code laat een meer flexibel ontwerp toe van het traditioneel “continental seating” principe met deuren links en rechts om de 5 rijen (afbeelding 12/13.13(a)) (pag 374). Het is met name toegelaten om vluchtdeuren verderop te voorzien links, rechts, voor- en achteraan (afbeelding 12/13.13(b)) (pag. 374). Bron : Life Safety Code Handbook 2000 Section 12 Means of Egress Requirements (pagina 365 tot pagina 391)
- Ook in de Nederlandse regelgeving wordt het aantal stoelen per rij gerelateerd aan de vrije breedte tussen de stoelen. In de bouwverordening 2003 (versie 6 september 2006) van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) zie art. 6.5.6 bijlage bij artikel 6.2.1 tweede lid. De bouwverordening laat 32 zitplaatsen toe, indien de vrije ruimte tussen de rijen groter is dan 0,45 meter. Bron : Bouwverordening 2003 (VROM).
- Artikel 5.32.3.3. - § 3:
 - Er worden in dit artikel geen specificaties vermeld voor vaste tribunes waarbij de trapgedeelten tussen de zetels oplopen. Het plaatsen van trapleuningen, zoals een interpretator van de tekst zou kunnen eisen, blokkeert in dit geval de zichtlijnen van het publiek, creëert een onwerkbaar/oncomfortabele situatie voor publiek & personeel en is bovendien in tegenspraak met de maximale breedte van nooduitgangen. Verdere specificatie hieromtrent dient te worden opgenomen (worden de tribunetreden beschouwd als trap?).
 - In dit artikel niet ingegaan op het zogenaamde scène-op-scène spelen op een schouwburgtoneel waarbij een tijdelijke tribune wordt gebouwd met pratikabels waarop losse stoelen worden aangebracht (1 rij per meter diepte). Deze werkwijze impliceert dat de trappen geen volle stootborden hebben, dat ze >17cm hoog zijn (in casu 20cm) en dat de breedte/zitplaats <50cm is. In de meeste gevallen kunnen de stoelen aan elkaar, maar niet aan de grond, verankerd worden. Wij dringen dan ook aan dat scène-op-scène spelen in deze optiek als vaste afwijking wordt opgenomen in de tekst mits bovenstaande en

volgende specificaties: pratikabels tot max. 1m vloerhoogte, aan alle zijden voorzien van leuning, stoel-aan-stoel verankerd, maximaal rijen van 10 stoelen en een max. toeschouwersaantal van 150.

- Waarom zijn buitentrappen uitgezonderd van de regel om volle stootborden te hebben? Verder in dit verband is het aanhouden van de hoogte van 18cm, zoals voorzien in de basisnorm, wenselijk.
- Artikel 5.32.3.3. - § 4: Mag in deze foyers tijdelijk “verbruikt” worden, bv. tijdens pauzes? En indien ja, kan dit tijdelijk beheerd worden door derden? Het is uit dit artikel ook niet duidelijk welke berekeningswijze gehanteerd wordt voor de vluchtwegen van bv. opgaande zalen die op verschillende niveaus uitgeven. Hoe worden de vluchtende toeschouwers in dat geval over de uitgangen verdeeld?
- Artikel 5.32.3.3. - § 5: De term controle-inrichtingen moet gedefinieerd worden.
- Artikel 5.32.3.4.:
 - Wij merken op dat zowel M0 als M3 niet meer bestaat in de Europese normen.
 - Dit artikel vermeld geen uitzondering voor regieplatformen in de zaal, d.w.z. zonder borstwering en zonder raam. Dit is vooral voor geluidstechnici onontbeerlijk.
 - Bij gebruik van nevel is het voor de levensduur van de apparatuur aangewezen dat, in tegenstelling tot wat er in de tekst gesteld wordt, de regiecabine in overdruk staat (zodat de nevel niet via de ventilatie van projectoren e.d. wordt aangezogen en de toestellen vervuult). Gekoppeld aan de stelling dat de regieruimten dienen voorzien te zijn van voldoende ventilatie, kan me beter stellen dat de regieruimte dient te zijn voorzien van een volledig apart HVAC-systeem (heating/ventilation/airconditioning) met automatische uitschakeling bij brand om alle verkeerde interpretaties te vermijden.
 - In verband met filmprojecties merken wij ook op dat de meeste 35mm-pellicules tegenwoordig in plastic dozen worden getransporteert. Dit impliceert dus dat elke regieruimte een soort van metalen kluis zou moeten hebben voor opslag. Dit lijkt ons relatief overbodig vermits pellicules tegenwoordig zijn gemaakt uit brandvast materiaal.
- Artikel 5.32.3.6. - § 3.: We merken nogmaals op dat A0 niet bestaat in de Europese regelgeving. We gaan er van uit dat dit A1 moet zijn?
- Artikel 5.32.3.8. - § 1.: Het is wenselijk de automatische doormelding naar de brandweer te bevestigen door een gesproken mededeling. De verwarmings- en luchtconditioneringsinstallaties dienen *automatisch* stilgelegd.
- Artikel 5.32.3.8. - § 2.2.: Inzake de bepaling tot het inrichten van een interventieploeg schuilt hierin voor vele centra een serieuze adder onder het gras. Gezien gesteld wordt dat "de exploitant zich gedraagt naar de richtlijnen van de bevoegde brandweer" betekent dit dus ook dat de culturele centra de speelbal (kunnen) zijn van de plaatselijke commandant. De vraag is wat zal gebeuren bij de migratie tot brandweergebieden in combinatie met de efficiëntie-oefeningen/besparingsrondes op personeelsvlak binnen de culturele centra. Een aantal culturele centra vreest dat de hete aardappel in het kamp van de exploitant zal worden geschoven. Er

bestaat in de huidige tekst trouwens geen enkele concrete omschrijving (zoals bv. wel bij de beschrijving van de zitplaatsen), dus dat vergroot alleen maar de kans op willekeur.

- Artikel 5.32.3.8. - § 2.3.: Het grondplan dient zodanig opgehangen dat men zich onmiddellijk kan oriënteren zonder het grondplan te moeten draaien.
- Afdeling 5.32.4.:
 - Gezien nagenoeg alle zalen zijn uitgerust met mechanische toestellen, en gezien zalen met een plafondgrid soms gebruik maken van een getakelde ophanging, dient “schouwburg met een speelruimte langs boven of onder uitgerust met mechanische toestellen” nader gedefinieerd te worden.
 - Er ontstaat een grijze zone voor theater-en concertzalen enerzijds; en voor bruggentheaters. Vele culturele centra doen zowel dienst als theater- en als concertzaal. Dit heeft gevolgen voor de dimensionering van de toneelopening en de relatie tussen speelruimte en publiek: in tegenstelling tot een theaterzaal is een concertzaal een ruimte waar publiek en uitvoerders in één ruimte samenzitten. Er is dus geen sprake van een toneelopening (om akoestische redenen), noch van een toneeltoren (waarin het geluid verdwijnt). De kleinere (variabele) toneelopening wordt dan door middel van doeken gerealiseerd.
 - Wij verwijzen in dit verband ook naar de Life Safety Code (edition 2009):
 - De Amerikaanse Life Safety Code (Edition 2009) maakt op dit punt een onderscheid tussen een "Legitimate Stage" (3.3.246.1) en een "Regular Stage" (3.3.246.1). De eerste heeft een hoogte vanop de scène tot de technische vloer hoger dan 15.00 m. De Regular Stage heeft een hoogte lager dan 15.00 m.
 - **12.4.5.6 Proscenium Walls.** Legitimate Stages shall be completely separated from the seating area by a proscenium wall of not less than 2-hour fire-resistive, noncombustible construction.
 - **12.4.5.7 Proscenium Opening Protection / 12.4.5.7.1** Where required by 12.4.5.6, the proscenium opening shall be protected by a listed, minimum 20-minute opening protective assembly, a fire curtain complying with NFPA 80, *Standard for Fire Doors and Other Opening Protectives*, or an approved water curtain complying with NFPA 13, *Standard for the Installation of Sprinkler Systems*. Voor de Regular stage worden die eisen niet gesteld. Bron : Life Safety Code (Edition 2009).
 - Met een hijshoogte van ± 14.00 m komt dit onderscheid overeen met de eerder opgegeven voorbeelden van de Muziek- theaterzalen. Dergelijke zalen die voor de meeste culturele centra voldoen kunnen met dit onderscheid tussen een "hoge en lage toren" zonder compartimentering tussen podium en zaalgedeelte gebouwd worden.
- Artikel 5.32.4.2. - § 2. & § 3.: Wij merken op dat een aantal bepalingen niet meer van toepassing zijn: Rf 2 h, Rf 1 h en Rf ½ h zijn vervangen door respectievelijk REI 120, EI 60 en EI 30.
- Artikel 5.32.4.2. - § 4.1.:
 - Vermits de meeste culturele centra uitgerust zijn met variabele trekken, al dan niet met toneeltoren, inclusief de podia met beperkte hoogte, waar dus een mechanisch uitrusting

langs boven is, zijn deze allemaal verplicht een brandscherm/brandgordijn te plaatsen. Dit staat enigzins in contradictie met de functie van een brandscherm. Los van de compartimentering dient een brandscherm het schouweffect van een toneeltoren tegen te gaan. Over het hoe een brandscherm gebruiken bestaan zelfs verschillende interpretaties: volledig dicht, aanzuigopening om verbranding te stimuleren i.p.v. rookontwikkeling. Omwille van die laatste interpretatie heeft een aantal culturele centra hun brandscherm uitgerust met een noodvoeding zodat het ook te allen tijde nog terug open kan volgens richtlijnen van de brandweer. Bovendien bestaan tegenwoordig varianten op metalen brandschermen in de vorm van branddoeken e.d. i.f.v. de podia met beperkte hoogte (die geen volledig scherm omhoog krijgen). Gezien in principe zelfs een elektrisch bediend projectiescherm als "mechanische uitrusting" kan worden geïnterpreteerd, zou deze omschrijving dus best worden aangepast; een voorzet: "podia waarvan de kaphoogte niet meer bedraagt dan 1,25x de zaalhoogte of de toneelopening." Op dat moment geldt voor die podia enkel nog de compartimenteringsregel.

- Verder in dit verband: voor oprolbare rookschermen of knikvaste brandgordijnen die tot op 1.00 m boven de vloer naar beneden gelaten worden om luchttoevoer via de toren mogelijk te maken, dient voorts een onderscheid gemaakt te worden tussen de sturing gekoppeld aan de detectie van de toren en de sturing gekoppeld aan de detectie van de zaal. Ingevolge detectie in de zaal zullen eveneens de RWA-verluchters in het dak van de toren automatisch openen via datzelfde contact van de rookdetectie.
- Artikel 5.32.4.2. - § 5.1.: Wij verwijzen hierbij ook naar de basisnormen voor nieuwe gebouwen uit het KB 1 maart 2009: Ook de werking van watermist-systemen en ESFR-sprinklers kan door het starten van de rook- en warmteafvoer nadelig worden beïnvloed. De blusinstallaties genieten in dat geval de voorkeur, zodat deze compartimenten niet dienen te worden uitgerust met een RWA-installatie. Het moet mogelijk zijn om de ruimte te verluchten nadat de brand is geblust. Dit kan voor ondergrondse of ingesloten compartimenten wel aanleiding geven tot een verluchttingsinstallatie.
- Bijlage 5.32.1: Wij merken op dat in de bepalingen van het brandveiligheidsdossier, onder de rubriek "beheer van de inrichting" bij "Controles en keuringen" de vermelding van het metalen gordijn ontbreekt.

Hoofdstuk 6.9 – MINIMUMVOORSCHRIFTEN NIET-INGEDEELDE ONTSPANNINGSINRICHTINGEN

- Artikel 6.9.1: Het is wenselijk de berekeningen voor de breedte van de evacuatiewegen de principes van de basispreventienormen over te nemen.